

Tartalom

I. A SZÉPIRODALOM

Az irodalmi nyelv	12
Érték és értékelés	16
Az élmény.....	17
Műnemek és műfajok	18
Az epika	18
A líra	19
A dráma	20
Mű és befogadó	20
Egy epikai mű — Kosztolányi Dezső: A kulcs	21
Egy lírai mű — Kosztolányi Dezső: Októberi táj.....	25

II. AZ ÓKOR IRODALMÁBÓL

MÍTOSZOK AZ ISTENEK SZÜLETÉSÉRŐL, A VILÁG KELETKEZÉSÉRŐL	30
Mítosz, mitológia	30
A Prométheusz-mítosz	34
A Biblia	36
Az Ószövetség	37
A Teremtés könyve	38
A vízözön.....	40
József története	43
A Zsoltárok könyve	46
Az Újszövetség	48
Jézus születése	49
Jézus kínhalála és feltámadása	51
A tékozló fiú	52
AZ ÓKORI GÖRÖG IRODALOM	54
A görög epika	56
A homéroszi eposzok	56
Íliász	59
Az Íliász embereszménye: Akhilleusz	61
Akhilleusz pajzsa.....	61
Odüsszeia	64
Új embereszmény: Odüsszeusz	65
Az istenek korlátozott szerepe	66
Bonyolultabb mese – bonyolultabb szerkezet	67

Odüsszeusz és Nauszikaá	70
Odüsszeusz kalandjai	71
Ithaka – leszámolás a kérőkkel	76
Az eposz	79
Az időmértékes verselés	79
A görög líra	81
Elégiák és epigrammák	82
A verselés új formái	83
Dalköltészet	84
Szapphó	84
Alkaiosz	86
Anakreón	86
A görög dráma	88
A görög színház és színjátás	88
Dionüszosz kultusza	89
A színjátás kezdetei	89
A színház	90
A dráma múneme	93
Dráma és színjátás	93
A tragédia	94
Szophoklész: Antigoné	95
Az antik dráma jellegzetes vonásai	96
Az <i>Antigoné</i> szerkezete	98
A drámai harc és a jellemek	99
Expozíció	100
Bonyodalom	101
Konfliktus	102
Késleltetés	103
Krizis	105
Végkifejlet	105
Antigoné tragikuma	106
Kreón bukása	107
A RÓMAI KÖLTÉSZET	108
Catullus	110
Éljünk, Lesbia... ..	111
Gyűlölök és szeretek... ..	111
Vergilius	113
Eklogák	113
IV. ecloga	114
IX. ecloga	114
Aeneis	115

Horatius.....	119
Carmenek	120
Thaliarchushoz	121
Licinius Murenához.....	123
Leuconéhoz	124

III. A KÖZÉPKOR IRODALMÁBÓL

A KÖZÉPKOR IRODALMA	126
Az ókeresztény irodalom	127
Szent Ágoston: Vallomások	129
Irodalmi élet	133
Az egyházi irodalom	134
Himnuszok	134
A magyar irodalom kezdetei	137
Halotti beszéd – Ómagyar Mária-siralom	140
Legendák	142
Lovagi irodalom	144
Trubadúrlíra	146
Walter von der Vogelweide	146
Vágánköltészet	148
Dante: Isteni színjáték	149
A középkor enciklopédiája	150
Téma: túlvilági látomás	150
Az eltévedt ember	152
A Pokol	153
Paolo és Francesca	157
Találkozás Odüsszeusszal	158
Villon	159
Nagy testamentum	161
Balladák	164
Jó tanítás balladája a rossz életűeknek.....	164
Záróballada	166

IV. A RENESZÁNSZ IRODALMÁBÓL

AZ ITÁLIAI RENESZÁNSZ	168
Reneszánsz és humanizmus	169
Petrarca: Daloskönyv	172
CLXII. szonett (Ti szerencsés füvek...).....	174
XXXV. szonett (Magamban, lassan...)	175
Boccaccio: Dekameron	177
Ötödik nap, kilencedik novella: A sólyom feláldozása	179

A MAGYAR RENESZÁNSZ	181
Janus Pannonius	181
Galeotto Marzióhoz	183
Búcsú Váradtól	184
Egy dunántúli mandulafáról	186
Saját lelkéhez	187
Irodalmi élet a 16. században	188
Sylvester János: Az magyar nípnek... ..	191
Bornemisza Péter: Siralmas énnéköm... ..	192
Új műfajok: tragédia, fabula, históriás ének	192
Balassi Bálint	195
A szerelem költője	197
Júlia-versek	198
Hogy Júliára találá, így köszöne neki	199
Ütemhangsúlyos verselés	200
Célia-versek	201
Vitézi énekek	203
Ó én édes hazám.....	203
Egy katonaének	203
„Isteni dicsíretek”	206
Kiben bűne bocsánatáért könyörgett... ..	206
Adj már csendességet... ..	207
AZ ANGOL RENESZÁNSZ	209
Shakespeare	209
Shakespeare színpada	212
Romeo és Júlia	214
Szerelmi tragédia	214
A végzetszerűség légköre – a tragédia előjelezése	214
Két szemben álló világ	216
Bonyodalom és katasztrófa	218
A szöveg líraisága	220
Hamlet, dán királyfi	222
Idő és tér	222
Kompozíció	223
Részletező expozíció	224
Drámai szituáció – drámai konfliktus	226
Töprengő hős	228
A drámai küzdelem fokozódása	229
Késleltetés és végkifejlet	230
A tragédia értelmezése	232

V. A BAROKK KORSZAK IRODALMÁBÓL

A barokk	234
Az irodalmi barokk	235
Pázmány Péter	236
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem	238
Barokk eposz	240
Barokk eszménykép: „Athleta Christi”	241
Erkölcsei fölény	242
Vértanúhalál	243
Az eposz célzata	244
„Ne bánts a magyart...”	245
A kuruc kor költészete	246
A vitézi költészet	246
Mikes Kelemen: Törökországi levelek	248
37. levél.....	249
112. levél	250

VI. A FRANCIA KLASSZICISTA DRÁMA

A józan ész uralma	252
Racionalizmus és klasszicizmus	252
A klasszicista dráma.....	253
A francia klasszicista tragédia	254
Molière: Tartuffe	255
A komédia.....	256
Tartuffe	257
Az ostromozott bűn	258
Mesteri expozíció	258
Bonyodalom	260
A címszereplő megjelenése.....	260
Tetőpont, megoldás	262
Fogalommutató	265
Irodalmi művek mutatója	269